

Mesilaste haiguste alane olukord ja seire Eestis.

Ettekande kokkuvõtte mesinike vabariiklikel teabepäevadel Jänedal 14.02-15.02.2009

Lektor Arvi Raie, leping PR-5-1.3-7

Mesindusloeng toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

1. Mesilaste haiguste levik ja ulatus maailmas Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu (PBMN) aastakonverentsil Taanis 31.01-01.02.09 saadud informatsiooni alusel:

- Põhitähelepanu on pööratud endiselt varroatoosi tõrjele ja seirele.
- Endiselt tõrjutakse haudmehaigusi eelkõige ameerika haudmemädaniku, seoses rangete tõrjemeetmetele on Norras saavutatud häid tulemusi (pos. proove 1,3 %)
- Suurem tähelepanu pööratakse talvitumisel hukkunud mesilasperede põhjuste selgitamisele
- Jätkuvalt uuritakse *Nosema ceranae* esinemist ja mõju mesilasperede nosematoosi haigestumisel (asendumine, virulentsuse võrdlus, tõrje)
- Mesilasperede kollapsi sündroomi (CCD)- kas ainult Ameerika probleem?

2. Nakkus- ja parasitaarhaiguste uurimise tulemused VTL-s seisuga 31.12. 2008

MESILASED		
B. Bakterioloogilised, parasitoloogilised, mükoloogilised leiud kokku...		pos.proovide arv
1	Varroatoos, tekitaja <i>Varroa destructor</i>	25
2	Ameerika haudmemädanik, tekitaja <i>Paenibacillus larvae</i>	10
3	Nosematoos, tekitaja <i>Nosema apis</i>	16
4	Askosferoos, tekitaja <i>Ascospaera apis</i>	3

3. Kevadine 2009.a. mesilashaiguste seireplaan

Jätkata kevadist langetise seiret. Täiendada ja parandada kevadiste langetiste proovide kogumist. Proovide toomist oleks tarvilik stimuleerida näiteks varroatoosi lestatõrjevahendi *BeeVital HIVECLEAN* andmisega mesinikele (EML poolt soetatud). Samuti oleks tarvilik koondada kevadel toodavad proovid koondproovideks, millega oleks võimalik kokku hoida laboruuringuks minevaid kulutusi.

Jätkata AHM seiret meeproovidest, eriti ohustatud ja 2008.a. diagnoositud mesilatest ja piirkondadest.

AHM seiret haudmeproovidest jätkatakse ja olemas on riigipoolne abi diagnostilise seire rahastamisel laboruuringute osas.

Mesilasperede sügise ja kevadise hukkumiste põhjuste selgitamine ja andmete kogumine.

4. 2009.a. tarulangetise uuring keskendub järgmiste haiguste uurimisele:

- 1) Nosematoos tekitaja *Nosema apis*
- 2) Akarapidoos tekitaja *Acarapis woodi*
- 3) Varroatoos tekitaja *Varroa destructor*

Proovivõtmine algab 1. märtsil ja kestab kuni 30. aprillini 2009.a. Proovid uuritakse Veterinaar- ja Toidulaboratoorium (VTL) Tallinna osakonnas. Uurimiskulud maksab Eesti

Mesinike Liit Eesti riikliku mesindusprogrammi 2007-2010 raames. Kuna VTL-i hinnakirjas on esimese proovi hind 176 EEK ja alates teisest hind 63 EEK siis on planeeritud koguda tarulangetise proovid eelnevalt kokku ja toimetada nad ühise kaaskirjaga laboratooriumisse. Uurmisele minevad tarulangetise proovid tuleb võtta esimesel võimalusel kohe peale puhastuslendu või mesilaspere esimese läbivaatluse ajal. Eraldi tuleb proov võtta haiguse kahtlusel või hukkunud peredelt, märkides seda ka kaaskirjal. Võetud proovid tuleb täpselt identifitseerida ja lisada vormikohaselt täidetud kaaskiri.

Haiguse seire korral sama tervishoiu staatusega mesilast või mesilagrupist tuleb võtta üks koondproov, mis peab sisaldama hukkunud mesilasi ja tarulangetist kokku 100ml (pool teeklaasi).

Proovide kaaskirjale tuleb märkida vastavad andmed:

Mesila asukoht (küla täpsusega)

Mesiniku andmed (kontaktandmed)

Andmed proovivõtu kohta

1. Talvitunud perede arv

2. Haigete perede arv

3. Hukkunud perede arv (võimalik hukkumise põhjus?)

4. Haiguse kahtlusel kliinilised tunnused

5. Teostatud ravi eriti varroatoosi ravimise kohta (milline ravim, raviskeem ja ravimise aeg)

•Proovivõtu kuupäev

•Proovivõtja kinnitus

Proovi võtmisel ja saatmisel tuleb vältida:

- mitte saada roiskunud, hallitanud, märgunud, saastunud proove

- Identifitseerimata proove, puudub kaaskiri

- proovi saatmise pakend peab olema lekkekindel ning piisavalt tugev

-proovid tuleb saata esimesel võimalusel, hoidumaks nende riknemist

-proove tuleb hoida pimedas, kuivas ja jahedas +4 - +8° C (soovitavalt külmkapis)

-probleemide ning küsimuste tekkimise korral helista Arvi Raie telefonil 5168070 .

Esimesed 100 proovide saatjat premeeritakse varroatoosi tõrjevahendiga BEEVITAL HIVECLEAN-ga (ingl. k. mesilase elujõud - taru puhastus).